

EUROPE DIRECT
Prešov

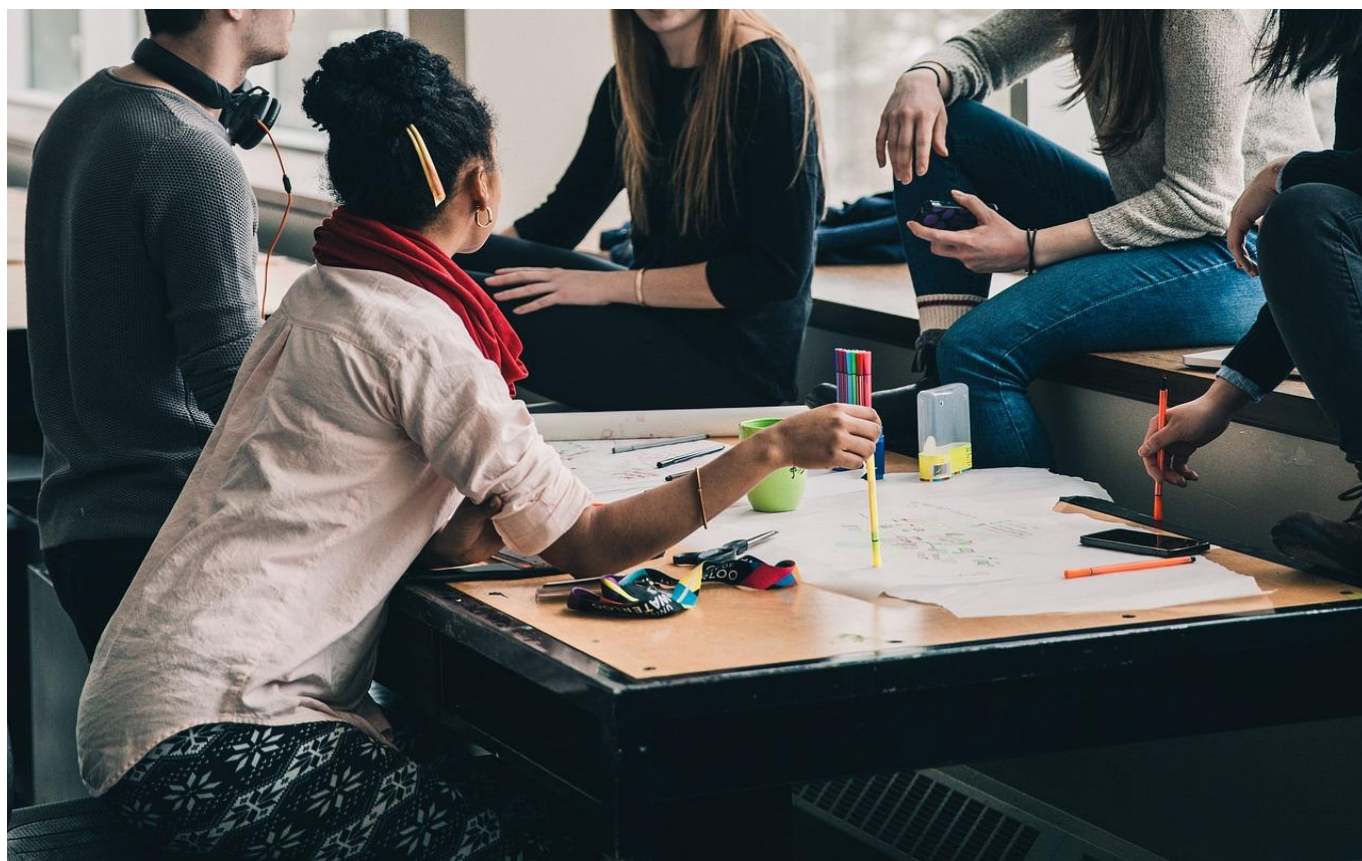
1
2024

Newsletter

Informačné centrum EUROPE DIRECT-PREŠOV

„EÚ bližšia k obyvateľom Prešovského kraja a obyvatelia bližší k EÚ“

EK dáva mladým ľuďom väčší priestor pri tvorbe politik EÚ ako odkaz na Európsky rok mládeže

Mladí Európania budú mať väčší vplyv na politiky EÚ. V nadväznosti na úspechy Európskeho roka mládeže 2022 Komisia oznámila niekoľko opatrení, ktoré dávajú mladým ľuďom väčší priestor vyjadriť sa k rozhodnutiam, ktoré sa ich týkajú, a prehľbujú rozmer mládeže v celej škále politik EÚ.

Tieto opatrenia, ktoré stavajú potreby mladých ľudí do centra pozornosti, zmysluplne podporujú angažovanosť mladých ľudí pred voľbami do Európskeho parlamentu v roku 2024 aj po nich.

Zohľadňovanie názorov mládeže v politikách EÚ

Pri navrhovaní politik EÚ bude Komisia uplatňovať tzv. *kontrolu zo strany mládeže*, ktorá zabezpečí, aby sa systematicky zohľadňoval vplyv týchto politik na mladých ľudí. Dosiahne sa to zaistením toho, že existujúce nástroje lepšej právnej regulácie vrátane konzultácií a posúdení vplyvu sa budú využívať na maximum.

Tieto nástroje budú doplnené niekoľkými nástrojmi zameranými osobitne na mladých ľudí v rámci stratégie EÚ pre mládež na roky 2019 – 2027. Medzi ďalšie iniciatívy, ktoré idú ruka v ruke s *kontrolou zo strany mládeže*, patria politické dialógy medzi mladými ľuďmi a komisármi, séria špecializovaných okrúhlych stolov zameraných na uplatňovanie hľadiska mládeže a nová platforma zainteresovaných strán v oblasti mládeže, ktorá uľahčí nepretržitú výmenu názorov s mládežníckymi organizáciami, výskumnými pracovníkmi v oblasti mládeže, so zástupcami členských štátov a s inými inštitúciami EÚ. Komisia takisto posilní Európsky dialóg s mládežou, najväčší mechanizmus účasti mládeže v Európe, vďaka ktorému sa užšie zosúladí zameranie dialógu s pracovným programom Komisie.

Riešenie obáv mladých ľudí v kľúčových oblastiach politiky

Komisia okrem toho predložila niekoľko konkrétnych opatrení na riešenie obáv mladých ľudí v piatich oblastiach politiky, ktoré majú pre nich zásadný význam: zdravie a dobré životné podmienky, životné prostredie a zmena klímy, vzdelávanie a odborná príprava, medzinárodná spolupráca a európske hodnoty a zamestnanosť a začlenenie.

V rámci týchto opatrení Komisia napríklad:

pokročí v práci na zavedení spoločného európskeho diplomu v roku 2024 v súlade s európskou stratégiou pre univerzity,

prostredníctvom platformy na dialóg s mládežou v rámci vonkajšej činnosti EÚ zriadi platformu na pravidelný dialóg a konzultácie s mládežníckymi organizáciami na celom svete,

v roku 2024 aktualizuje svoj rámec kvality pre stáže s cieľom riešiť otázky ako spravodlivé odmeňovanie a prístup k sociálnej ochrane,

vypracuje usmernenia týkajúce sa dobrých životných podmienok v školách, ktoré by sa mali uverejniť v roku 2024,

bude robiť osvetu medzi mladými ľuďmi prostredníctvom svojej nadchádzajúcej kampane v oblasti klímy a demokracie pred voľbami do Európskeho parlamentu v roku 2024,

zvýši počet príležitostí na dobrovoľníctvo mladých ľudí s cieľom riešiť zelenú transformáciu, a to zvýšením podpory z programu Horizont Európa určenej na výzvu Európskeho zboru solidarity na rok 2024,

bude ďalej realizovať iniciatívu ALMA (vytýčiť si cieľ, naučiť sa, zvládnuť, dosiahnuť), aby pomohla znevýhodneným mladým ľuďom vo veku 18 – 29 rokov začleniť sa do spoločnosti a na pracovný trh prostredníctvom pracovno-vzdelávacej skúsenosti v zahraničí.

Európsky týždeň mládeže 2024

V rámci úsilia Komisie priblížiť EÚ mladým ľuďom sa od 12. do 19. apríla uskutoční Európsky týždeň mládeže 2024, ktorý sa dva mesiace pred voľbami do Európskeho parlamentu zameria na demokratickú účasť a voľby. Tento týždeň bude oslavou a podporou angažovanosti, účasti a aktívneho občianstva mládeže prostredníctvom série aktivít v celej Európe.

Zdroj: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_24_86

Bezpečnejšia pitná voda vďaka novým hygienickým normám v celej EÚ

Komisia prijala nové minimálne hygienické normy pre materiály a výrobky, ktoré prichádzajú do kontaktu s pitnou vodou. Budú sa uplatňovať od 31. decembra 2026 na materiály a výrobky používané v nových zariadeniach alebo pri renovácii alebo oprave starších zariadení. Tieto normy zabránia mikrobiálnemu rastu a znížia riziko vyplavovania škodlivých látok do pitnej vody.

Nové normy sa budú uplatňovať na materiály a výrobky určené na použitie v nových zariadeniach na odber, úpravu, skladovanie alebo distribúciu vody alebo na opravárenské práce, ako sú napríklad zásobovacie potrubia, ventily, čerpadlá, vodomery, armatúry a kohútiky. Tým sa **zvýši bezpečnosť vody na pitie a zníži sa administratívna záťaž pre spoločnosti**, ktoré vyrábajú príslušné materiály a výrobky, ako aj pre vnútroštátne orgány.

Doteraz existovala v celej EÚ len malá harmonizácia a výrobcovia boli povinní žiadať o rôzne povolenia v každom členskom štáte, v ktorom chceli predávať svoje výrobky. Novými pravidlami sa takisto **zjednodušia schvaľovacie práce, ktoré predtým vykonávali jednotlivé vnútroštátne orgány.**

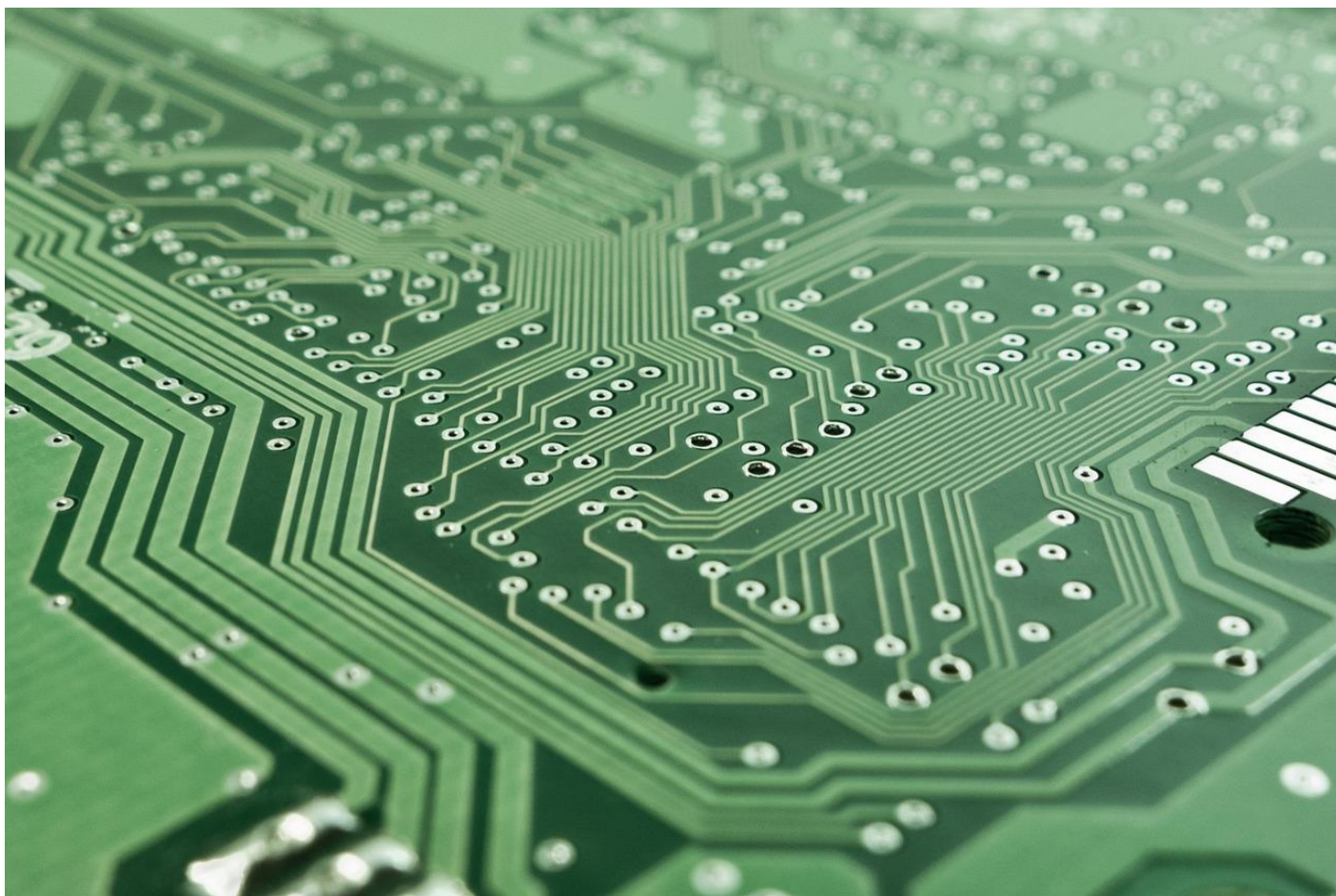
Materiály a výrobky, ktoré spĺňajú nové normy EÚ, dostanú vyhlásenie o zhode EÚ a osobitné označenie EÚ. Výrobok sa preto môže predávať v celej EÚ bez akýchkoľvek obmedzení súvisiacich s možnými obavami týkajúcimi sa verejného zdravia alebo životného prostredia.

Súvislosti

Smernica o pitnej vode bola revidovaná v roku 2020 a v januári 2021 nadobudli v celej EÚ účinnosť nové pravidlá. Revidovaná smernica zaručuje bezpečnejší prístup k vode pre všetkých **Európanov a zabezpečuje najvyššie normy na svete pre pitnú vodu v súlade s** ambíciou nulového znečistenia ohlásenou v Európskej zelenej dohode. Nové pravidlá sú reakciou aj na vôbec prvú úspešnú európsku iniciatívu občanov Right2Water, v rámci ktorej sa zozbieralo 1,6 milióna podpisov na podporu zlepšenia prístupu k bezpečnej pitnej vode pre všetkých Európanov.

Zdroj: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_24_350

Komisia zavádza balík inovačných opatrení v oblasti umelej inteligencie

Komisia zaviedla balík opatrení na podporu európskych startupov a MSP pri vývoji dôveryhodnej umelej inteligencie, ktorá rešpektuje hodnoty a pravidlá EÚ. Nadväzuje to na politickú dohodu dosiahnutú v decembri 2023 o akte EÚ o umelej inteligencii – prvom komplexnom zákone o umelej inteligencii na svete – ktorým sa podporí vývoj, zavádzanie a využívanie dôveryhodnej umelej inteligencie v EÚ.

Predsedníčka **von der Leyenová** vo svojej správe o stave Únie v roku 2023 oznámila novú iniciatívu na sprístupnenie európskych superpočítačov inovatívnym európskym startupom v oblasti umelej inteligencie, aby mohli trénovať svoje dôveryhodné modely umelej inteligencie. Ako prvý krok Komisia v novembri 2023 spustila **Veľkú výzvu v oblasti umelej inteligencie**, cenu, ktorá poskytuje startupom v oblasti umelej inteligencie finančnú podporu a prístup k superpočítačom.

Týmto balíkom sa tento záväzok zavádza do praxe prostredníctvom širokej škály opatrení na podporu startupov a inovácií v oblasti umelej inteligencie vrátane návrhu na poskytnutie privilegovaného prístupu k superpočítačom startupom v oblasti umelej inteligencie a širšiemu inovačnému spoločenstvu. Balík opatrení zahŕňa:

zmenu nariadenia o spoločnom podniku pre európsku vysokovýkonnú výpočtovú techniku s cieľom zriadiť továrne umelej inteligencie, ktoré budú novým pilierom pre činnosti spoločného podniku v oblasti superpočítačov EÚ. Táto zmena sa týka:

získavania, modernizácie a prevádzky superpočítačov zameraných na umelú inteligenciu s cieľom umožniť rýchle strojové učenie a tréning veľkých modelov umelej inteligencie na všeobecné účely (GPAI);

uľahčenia prístupu k superpočítačom zameraným na umelú inteligenciu, čím sa prispeje k rozšíreniu používania umelej inteligencie na veľký počet verejných a súkromných používateľov vrátane startupov a MSP;

ponuky jednotného kontaktného miesta pre startupy a inovátorov, podpory ekosystému startupov a výskumu v oblasti umelej inteligencie pri algoritmickej vývoji, testovania hodnotenia a validácie rozsiahlych modelov umelej inteligencie, poskytovania programovacích zariadení priaznivých pre superpočítače a iných služieb podporujúcich umelú inteligenciu;

umožnenia vývoja rôznych nových aplikácií umelej inteligencie založených na modeloch umelej inteligencie na všeobecné účely.

Oznámenie EÚ o podpore startupov a inovácií v oblasti umelej inteligencie, v ktorom sa uvádzajú ďalšie kľúčové činnosti:

finančná podpora Komisie v prospech generatívnej umelej inteligencie prostredníctvom programu Horizont Európa a programu Digitálna Európa. Tento balík prinesie dodatočné celkové verejné a súkromné investície vo výške približne 4 miliardy EUR do roku 2027;

sprievodné iniciatívy na posilnenie talentov EÚ v oblasti generatívnej umelej inteligencie prostredníctvom činností v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, získavania nových zručností a rekvalifikácie;

ďalšia podpora verejných a súkromných investícií do startupov a rozširujúcich sa podnikov v oblasti umelej inteligencie, a to aj prostredníctvom **rizikového kapitálu alebo kapitálovej podpory** (vrátane nových iniciatív **programu EIC Akcelerátor a Programu InvestEU**);

urýchlenie **vývoja a zavádzania spoločných európskych dátových priestorov** sprístupnených komunitě zaoberajúcej sa umelou inteligenciou, pre ktorú sú dáta kľúčovým zdrojom na tréning a zlepšovanie ich modelov. Aktuálne bol uverejnený aj nový **pracovný dokument útvarov Komisie o spoločných európskych dátových priestoroch**, ktorý poskytuje správu o aktuálnom stave;

iniciatíva „GenAI4EU“, ktorej cieľom je podporiť vývoj nových prípadov použitia a nových aplikácií v 14 priemyselných ekosystémoch Európy, ako aj vo verejnom sektore. Medzi oblasti uplatňovania patrí robotika, zdravotníctvo, biotechnológie, výroba, mobilita, klíma a virtuálne svety.

Zdroj: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_24_383

Komisia navrhuje nové iniciatívy na zvýšenie hospodárskej bezpečnosti

Komisia prijala päť iniciatív, ktoré majú v čase rastúceho geopolitického napätia a intenzívnych technologických zmien zvýšiť hospodársku bezpečnosť EÚ. Cieľom tohto balíka je zvýšiť hospodársku bezpečnosť EÚ a zároveň podporovať otvorenosť obchodu, investícií a výskumu v prospech hospodárstva EÚ v súlade s Európskou stratégiou hospodárskej bezpečnosti z júna 2023.

Tieto návrhy sú súčasťou širšieho prístupu k hospodárskej bezpečnosti EÚ, ktorý sa opiera o tri piliere – **podporovanie** konkurencieschopnosti EÚ, **ochrana** pred rizikami a **nadväzovanie partnerstiev** s čo najširším spektrom krajín s cieľom presadzovať spoločné záujmy v oblasti hospodárskej bezpečnosti.

Zámerom prijatých iniciatív je:

ďalej posilňovať ochranu bezpečnosti a verejného poriadku v EÚ navrhnutím lepšieho preverovania **zahraničných investícií** smerujúcich do EÚ,

podporovať diskusie a opatrenia zamerané na väčšiu európsku koordináciu v oblasti **kontroly vývozu**, a to pri plnom rešpektovaní existujúcich multilaterálnych režimov a výsad členských štátov,

viest' konzultácie s členskými štátmi a zainteresovanými stranami v snahe identifikovať potenciálne riziká vyplývajúce z **odchádzajúcich investícií** nasmerovaných do úzkeho okruhu technológií,

podporovať ďalšie diskusie o lepšej **podpore výskumu a vývoja zahŕňajúceho technológie s potenciálom dvojakého použitia**,

navrhnuť Rade, aby odporučila opatrenia zamerané na **posilnenie bezpečnosti výskumu** na vnútroštátnej a sektorovej úrovni.

Budúce opatrenia EÚ sa budú naďalej opierať o prebiehajúce posudzovanie rizík a strategickú koordináciu s členskými štátmi, ktorej cieľom je zabezpečiť spoločné chápanie rizík, ktorým Európa čelí, a vhodných opatrení.

Legislatívny návrh na posilnenie preverovania zahraničných investícií

Európske hospodárstvo profituje zo zahraničných investícií, ktoré plynú do EÚ. Niektoré zahraničné investície však môžu predstavovať riziko pre bezpečnosť a verejný poriadok EÚ. Komisia preskúmala viac ako 1 200 operácií priamych zahraničných investícií (PZI), ktoré boli za posledné tri roky členskými štátmi oznámené podľa existujúceho nariadenia o preverovaní PZI. Na základe týchto skúseností, ako aj rozsiahleho hodnotenia zameraného na fungovanie súčasného nariadenia, sa tento návrh venuje riešeniu existujúcich nedostatkov a zlepšeniu účinnosti systému, a to:

zabezpečením toho, aby bol vo všetkých členských štátoch zavedený mechanizmus preverovania a aby došlo k väčšej harmonizácii vnútroštátnych pravidiel;

vymedzením minimálneho sektorového rozsahu, v ktorom musia všetky členské štáty preverovať zahraničné investície;

rozšírením preverovania EÚ na investície vykonávané investormi z EÚ, ktorí sú v konečnom dôsledku pod kontrolou jednotlivcov alebo podnikov z krajiny mimo EÚ.

Monitorovanie a posudzovanie rizík vyplývajúcich z odchádzajúcich investícií

EÚ je jedným z najväčších zahraničných investorov na svete a otvorenosti svetových trhov pripisuje veľký význam. Zároveň však uznáva, že čoraz väčšie obavy vyvolávajú odchádzajúce investície nasmerované do úzkeho okruhu pokročilých technológií, ktoré by mohli posilniť vojenské a spravodajské spôsobilosti aktérov, ktorí môžu tieto spôsobilosti využiť proti EÚ alebo na ohrozenie medzinárodného mieru a bezpečnosti.

Tento fenomén nie je v súčasnosti na úrovni EÚ či na úrovni členských štátov žiadnym spôsobom monitorovaný, ani kontrolovaný. V bielej knihe Komisie o odchádzajúcich investíciách sa preto navrhuje, aby sa odchádzajúce investícií analyzovali krok po kroku s cieľom pochopiť potenciálne riziká, ktoré sú s nimi spojené. Súčasťou tejto analýzy budú konzultácie so zainteresovanými stranami v trvaní troch mesiacov a monitorovanie a posudzovanie odchádzajúcich investícií na vnútroštátnej úrovni počas 12 mesiacov, čo bude základom pre vypracovanie spoločnej správy o posúdení rizík. Výsledok tohto hodnotenia pomôže Komisii v spolupráci s členskými štátmi určiť, či je potrebná nejaká politická reakcia a akou formou by sa mala uskutočniť.

Účinnější kontrola EÚ pri vývoze položiek s dvojakým použitím

Súčasný čoraz náročnejší geopolitický kontext si vyžaduje, aby boli na úrovni EÚ podniknuté kroky na zlepšenie koordinácie pri kontrole vývozu položiek, ktoré sa môžu použiť na civilné aj obranné účely, ako je vyspelá elektronika, toxíny, jadrové alebo raketové technológie, s cieľom zabrániť tomu, aby sa používali na oslabenie bezpečnosti a ľudských práv. V dnešnej bielej knihe o kontrole vývozu sa navrhujú krátkodobé aj strednodobé opatrenia, ktoré sú v plnom súlade s pravidlami existujúcimi na úrovni EÚ a na multilaterálnej úrovni. Komisia navrhuje, aby sa zaviedli jednotné kontroly EÚ pre tie položky, na ktoré sa nevzťahujú multilaterálne režimy kontroly vývozu z dôvodu blokovania niektorými členmi. Tento krok by zabránil tomu, aby jednotlivé členské štáty uplatňovali svoje vlastné postupy.

V bielej knihe sa takisto počíta s tým, že na vysokej úrovni bude vytvorené fórum pre politickú koordináciu a že Komisia predloží v lete 2024 odporúčanie na zlepšenie koordinácie vnútroštátnych kontrolných zoznamov pred plánovaným zavedením vnútroštátnych kontrol. Hodnotenie nariadenia EÚ o položkách s dvojakým použitím bolo presunuté už na rok 2025.

Možnosti podpory výskumu a vývoja v oblasti technológií s potenciálom dvojakého použitia

Bielou knihou o možnostiach posilnenia podpory výskumu a vývoja technológií s potenciálom dvojakého použitia otvára Komisia verejnú konzultáciu. Biela kniha, ktorú predsedníčka **von der Leyenová** oznámila v novembri 2023, prispieva k „podpornému“ rozmeru Európskej stratégie hospodárskej bezpečnosti, ktorého cieľom je zachovať konkurenčnú výhodu v oblasti kritických a vznikajúcich technológií s potenciálom využitia na civilné aj obranné účely.

V bielej knihe sa preskúmavajú súčasné relevantné programy financovania EÚ vzhľadom na existujúce a vznikajúce geopolitické výzvy.

Následne sú v nej načrtnuté tri možnosti ďalšieho vývoja: 1) pokračovať ďalej na základe súčasnej úpravy; 2) zrušiť výlučné zameranie na civilné aplikácie vo vybraných častiach programu, ktorý nahradí program Horizont Európa a 3) vytvoriť špecializovaný nástroj s osobitným zameraním na výskum a vývoj s potenciálom dvojakého použitia. Verejné orgány, občianska spoločnosť, priemysel a akademická obec sa môžu do 30. apríla 2024 zapojiť do otvorenej verejnej konzultácie a prispieť tak k formovaniu ďalších krokov Komisie.

Zvýšenie bezpečnosti výskumu v celej EÚ

V dnešnom zložitom geopolitickom kontexte môžu byť otvorenosť a spolupráca bez hraníc v sektore výskumu a inovácií zneužitá a môžu sa zmeniť na zraniteľnosť. Výsledky medzinárodnej spolupráce v oblasti výskumu a inovácií môžu byť použité na vojenské účely v tretích krajinách alebo v rozpore so základnými hodnotami. Vysokoškolské a výskumné inštitúcie môžu podľahnúť zhubnému vplyvu autoritárskych štátov.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti predkladá Komisia návrh odporúčania Rady, ktoré má pre členské štáty a všeobecne sektor výskumu a inovácií zabezpečiť väčšiu zrozumiteľnosť a poskytnúť im usmernenia a podporu. Opatrenia na úrovni EÚ sú nevyhnutné na to, aby sa zabezpečila konzistentnosť v celej Európe a zabránilo sa uplatneniu spleti rozličných opatrení. Spojením síl na všetkých úrovniach v celej Únii môžeme zmierniť riziká ohrozujúce bezpečnosť výskumu a zabezpečiť, aby bola medzinárodná spolupráca v oblasti výskumu a inovácií otvorená aj bezpečná. Celkový prístup k medzinárodnej spolupráci v oblasti výskumu sa riadi zásadou „taká otvorená, ako je len možné, taká uzavretá, ako je potrebné“.

Zdroj: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_24_363

Študentská stáž v Informačnom centre Europe Direct Prešov

Informačné centrum Europe Direct Prešov organizuje program neplatených študentských stáží, ktorého cieľom je poskytnúť študentom vysokých škôl príležitosť spojiť teoretické vedomosti s praktickými skúsenosťami a umožniť im oboznámiť sa so základmi činností informačného centra, EÚ a európskych inštitúcií.

Čo táto stáž ponúka?

- prax v odbore
- možnosť lepšieho umiestnenia na trhu práce
- prepojenie teórie a praxe
- získanie nových znalostí a skúseností
- odborný dohľad interného mentora
- nadviazanie profesionálnych kontaktov
- zoznámenie sa s kultúrou a etiketou daného prostredia
- zdokonalenie sa v cudzom jazyku
- účasť na konferenciách
- pomoc pri príprave podujatí

Nutné predpoklady

- záujem o dianie v Európskej únii
- prehľad o základoch fungovania EÚ, jej rozhodovacích procesoch a inštitúciách
- schopnosť pracovať s informačnými a komunikačnými technológiami

V prípade záujmu pošlite svoj životopis spolu s krátkym motivačným listom v slovenskom jazyku na adresu: europedirect@sfpa.sk

Sieť informačných centier, dokumentačných centier a konferenčných prednášateľov sa nachádza vo všetkých členských štátoch, aj v tom Vašom

Obráťte sa na vaše miestne informačné centrum Europe Direct v akomkoľvek úradnom jazyku EÚ a získajte:

- odpovede na otázky o vašich právach občana EÚ, o fondoch a pod.
- pozvánky na miestne informačné/kontaktné podujatia o EÚ
- dokumenty a publikácie EÚ
- odporúčania na zdroje informácií
- kontakty na príslušné organizácie

Obráťte sa na najbližšie európske dokumentačné centrum a získajte:

- prístup k oficiálnym publikáciám a dokumentom EÚ (v elektronickej alebo tlačenej podobe)
- pomoc pri vyhľadávaní podrobných informácií o právnych predpisoch, politikách a inštitúciách EÚ
- odborné školenia pre študentov zamerané na rešerš údajov súvisiacich s EÚ na výskumné účely

Plánujete zorganizovať vo vašom okolí podujatie zamerané na EÚ? Nájdite odborného konferenčného prednášateľa EÚ (právnicki, konzultanti, akademici).

Viac info: https://europa.eu/european-union/contact/meet-us_sk

Kde nás nájdete?

17. novembra 6600/1, 080 01
Prešov, č.m. 93

europedirect@sfp.sk
www.edpresov.sk

EUROPE DIRECT
Prešov

[instagram.com/edpresov](https://www.instagram.com/edpresov)

[facebook.com/edpresov](https://www.facebook.com/edpresov)

[twitter.com/edpresov](https://www.twitter.com/edpresov)

Názory vyjadrené v diele vyjadrujú len názor autorov a Európska komisia nie je zodpovedná za prípadné použitie informácií obsiahnutých v tejto publikácii. Vydané s podporou Európskej komisie. Vydané za pomoci spolufinancovania EÚ.

